

La humanitat

Any II : Núm. 270
Barcelona, dimecres, 21 setembre 1932

Redacció i Administració: Ronda Sant Pere, 11, pral. : Telèfons 24646 i 24647
Impremta: Muntaner, 49 :-: Telèfon 31518

Fundador: LLUIS COMPANYS

Les hores emocionants dels complots

No és que hom tingui ganes de fer reportatges per fer-los. És que hom se'n troba al carrer, a la taula del cafè, al despatx públic de telèfons, mentre espera una conferència, a les avant-portes dels ministeris, a tot arreu on hi ha una gent estranya que parla i espera... Heu-vos ací una conversa, una conversa greu, confidencial, però advertidora. Hom parla amb un home que no parla mai, però que quan ho fa deixa caure en la conversa afirmacions sensacionals.

—Així, vostè creu...?
—Crec que amb tot i la repressió governamental, no n'hi ha prou.
—També és dels impacients, vostè? També creu que ens hauríem de menjar crua la gent...?
—No. Però crec que cal estar advertit.
—Però...

PSICOLOGIA POLITICA

El fracçat cop d'Estat del 10 d'agost feia temps que estava vigilat. El Govern tenia a la mà tots els mitjans per a "yugularlo" — com ha posat de moda dir, el senyor Casares Quiroga, ministre de la Governació — i quan va saltar al carrer, el cop d'Estat ja estava dominat. El ministre de la Governació tenia a la mà una llei de Defensa de la República que calia posar en pràctica. I l'home va començar a fer-ho. A ell no li prenién la revolució de les mans. A ell no li malbaraven l'ordre públic. A ell no li pertorbaven la vida de la República quatre malvats. I quan es va veure que el ministre de la Governació iniciava l'obra de salvar la República la gent es va esverar una mica. —"Home, potser apretarem massa..." El senyor Azaña va llançar en el seu discurs històric de l'Estatut una concepció psicològica del castellà i del català que ha fet comentadors. Clar que abans que l'autor de "El jardín de los frailes", d'altres ho havien dit, però no s'havia posat en circulació, amb la intensitat d'ara, i aquesta concepció és de la de dir que "el castellà és un home sec que sent l'Estat, i el català és un home que té un coixí sentimental". Això, ben mirat, ben mirat, no és gaire cert. El castellà no es pot prendre en bloc d'aquesta manera, perquè de castellans n'hi ha de dues menes: hi ha el castellà de la dreta i el castellà de l'esquerra. I el castellà de l'esquerra, potser amb l'excepció del senyor Azaña, és un home sentimental, tan sentimental com el català. El dia 10, després de l'intent revolucionari ho hauria deixat fer tot. Però aquest país només té pit per a vint-i-quatre hores. Passades les vint-i-quatre hores el castellà d'esquerra comença a tenir cert esperit de commiseració. —"Home, potser apretem massa..." Si el senyor Casares Quiroga hagués posat foc a les calderes de tots els vaixells ancorats i arriba a deportar a mitja Espanya la gent ho hauria trobat perfectament bé. Potser si s'arriba a afusellar en vint-i-quatre hores al general Sanjurjo, la gent fins ho hauria aplaudit i ho hauria celebrat d'aquella manera inellegant i mancada de tota delicadesa moral en què es va celebrar al Pla de la Boqueria la sentència condemnant a Rull. Però han passat els dies i cada llista de deportats que sortia feia dir als castellans (aquests castellans secs i que senten l'Estat, segons el senyor Azaña) aquelles frases de commiseració i ponderació que cap castellà de la dreta — grans senyors feudals, inquisidors, almiralls, generals, nobles, diplomàtics — hauria dit davant de la poderosa raó d'Estat.

—I què vol dir amb tot això?
—Vull dir que ara fer la repressió contra els monàrquics costa més que no pas si s'hagués efectuat el dia 10 i 11 d'agost.
—Bé, però d'això en té la culpa el Govern...
—No es tracta de buscar culpes sinó de fixar l'estat psicològic de la multitud. El Govern fa bé de realitzar poc a poc la política repressiva, amb tota seguretat i amb tot silenci. El que no fa bé és de perdre la serenitat i voler-ho deixar córrer, és l'home del carrer. I és que s'obliden les lliçons de la història d'Espanya en el segle XIX. Una repressió de dreta dura anys. Es perseguix, fins al darrer recó a l'home d'esquerra. De fet, guaitant-ho bé; el cantonalisme no va ésser gaire cosa i en vàrem patir una repressió de més de quinze anys...

ELS COMPLOTS CONTRA MANUEL AZAÑA

—I vostè creu que això ha de donar molts mals resultats...?
—La veritat és aquesta. Tant l'extrema esquerra com l'extrema dreta saben que el seu pitjor enemic és la intel·ligència amb què es duu el moviment revolucionari. Perquè la gent no s'ha adonat encara en què estem en un període perfectament revolucionari. I la intel·ligència d'aquesta revolució és l'obra personal de Manuel Azaña. El senyor Azaña és l'home de la República. Ha estat la gran descoberta de la República, de la Revolució i d'Espanya. Això és ben clar. A més a més, el

cas Azaña és un cas inèdit. El senyor Azaña no havia estat mai polític abans d'ésser ministre en la vida activa. No havia tingut cap càrrec de representació. I en arribar a la política representativa s'ha trobat, en què sense cap aprenentatge inicial, ha de dirigir el fet constructiu d'un Estat. No fa gaire, a Fontainebleau, després de la manera d'actuar passat el cop d'Estat l'excei va dir a alguna persona més que els seus íntims aquestes paraules: —"Si yo hubiese tenido un político como Manuel Azaña a mi lado todavía estaría reinando en España..." I quan aquest sot-disant elogi va arribar a les orelles del senyor Azaña, aquest va contestar: —"Pero como que da la casualidad que Manuel Azaña no hubiera gobernado nunca con don Alfonso, pues tampoco estaría reinando..." L'home de la Revolució és Azaña. I perquè ho és, i perquè tothom ho diu, i perquè es creu, innocentment que sense Azaña la Revolució perdria la directiva que segueix, hi ha hagut ja dos complots contra la vida del President del Consell de ministres. Dos. Un que sortia de Barcelona i que va fracassar, un altre, el del dia 10, que tothom sabia que d'haver aconseguit l'entrada al ministeri de la Guerra la primera víctima hauria estat el senyor Azaña.

—Bé; però ara...
—Ara, la gent és tan inconscient, que creuen que el país i la revolució perdria llur via si manqués l'home imponderable que és el cap del Govern.

—Vol dir que perilla la vida del senyor Azaña?
—Perillen totes les vides. Recordeu el començament de la Revolució a Alemanya. Un dia queia Ebert, un altre dia Ersberger, un altre, Rhatenau, queien abans Liebnick i Rosa Luxemburg. S'anaven liquidant per les dretes tots els homes que posats a refer l'Estat, en feien un Estat esquerra.

—I què vol dir?
—Vull dir que cal estar alerta.

—Es tem algun perill?
—No. Però l'estar alerta significa que no es pot tenir un coixí sentimental quan la República es defensa. No es pot dir: —"Home, potser apretem massa..." perquè aquest ambient dubitatiu fa que l'Estat no sigui el fort que ha d'ésser. Cal una gran disciplina, per a una gran llibertat. I la disciplina avui és la d'estar al costat del Govern i mantenir categòricament el principi republicà. No deixar-lo bescantar per ningú. No deixar-hi fer ironies. No deixar-hi fer bromes.

—Però, creu possible un nou complot contra Azaña?
—Per què no? No veu vostè que les extremes dretes i les extremes esquerres són tan inconscients que creuen que desaparegut l'Azaña l'obra de la revolució canviaria?

—S'equivocuen.
—Ja ho crec que s'equivocuen. Jo no sé si és cert, però m'han dit que en certa ocasió, quan s'estava preparant el complot contra Manuel Azaña, el dia 10 d'agost, en tenir-ne confiança, el ministre de la Governació, va dir: —"No creo que llegue ese criminal intento a su realización. Pero si llegare, al día siguiente, en las veinticuatro horas, la memoria de Manuel Azaña quedaría tan extraordinariamente vengada que lo de la campana de Huesca sería un cuento infantil al lado de lo que sucedería en España estando yo en el ministerio de la Gobernación. No habría ejemplo en la historia de lo que haría no solo con los autores, sino con los cómplices, con los agitadores, con los iniciadores y con todos aquellos que de lejos o de cerca estuvieran alrededor de los criminales." I aquestes paraules foren dites tan seriósament que els que les varen escoltar, restaren impressionats.

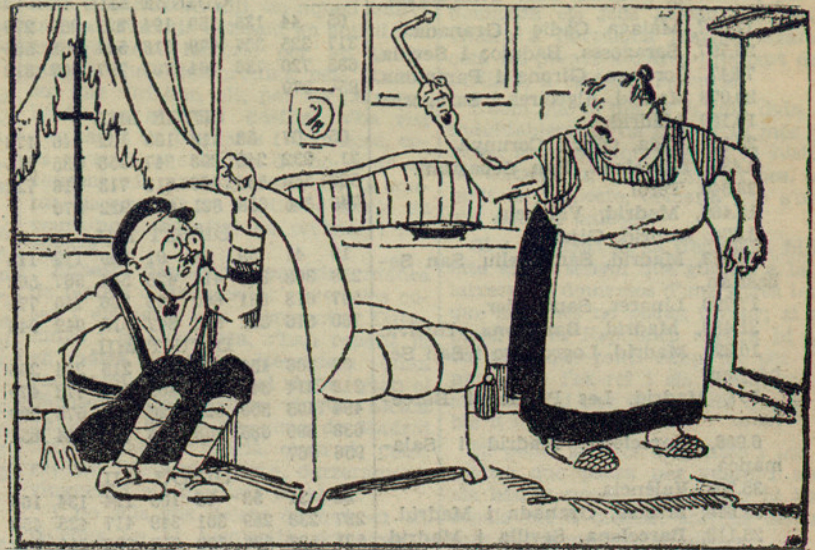
CAL RESTAR ALERTA

—Complots...?
—Sí, complots. Se'n tramen. Cada dia. Uns per a viure dels complots treuen quartos a les beates per a fer obra contra la República com abans se'n treien contra el liberalisme. Altres són per gent que no volen viure passant per la vergonya — segons ells — de veure's sense els privilegis que gaudien abans del 14 d'abril. Altres perquè no poden suportar un règim social i necessiten els de les dictadures...

—Així, digui que es continua complotant...?
—Però, creia vostè que les dretes es donarien per vençudes? Mal de la vida. Les dretes sempre actuaran contra la República. No poden sofrir-la. No faran com les esquerres que al més d'un cop d'Estat fracçat ja diuen: —"Home, potser apretem massa..." Les dretes atacaran sempre el règim republicà i llurs avenços. I quan puguin enfonsar-lo, ho farien. Sortosament, l'altre dia, un home com "Azorin", deia a un íntim: —"Mentre hi hagi al Govern Manuel Azaña, la República està salvada..."

—Per mi, que s'hi estigui molt de temps.
—Naturalment.

RAFAEL XERCOS.

A ALEMANYA

—I ara, torna a cridar "viscalà llibertat!".
(De "Kladderadatsch", de Berlín)

El doctor Irurita no és el prelat que volen els catòlics de la Catalunya autònoma

Fa dies que percebem comentaris i enraonaments, que palesen el disgust amb què un gros contingent de catòlics, que són alhora catalanistes, veuen l'actitud equivocada i sospitosa que el seu Pastor espiritual, acostuma adoptar davant els problemes de Catalunya.

Per la diada de Sant Jordi, sabem que una Comissió de personalitats catòliques, anà a pregar, respectuosament, al senyor Bisbe que es dignés ordenar la col·locació de domassos en celebració de la diada. Els domassos no varen ésser posats. El Palau Episcopal fou l'únic edifici oficial on no va honorar-se Sant Jordi.

Aquesta conducta va tenir una segona edició que ha acabat d'exasperar els sentiments patriòtics dels creients de bona fe. Ens referim a l'aprovació de l'Estatut de Catalunya. Aquell dia voleïaren danderes en centres militars. El Palau Episcopal no va associar-se al general i justíssim goig de Catalunya.

Sembla que el secretari de Cambra, doctor Balcells, té molt que veure amb tot això. Ell, no cal dir-ho, és l'àrbitre en matèries protocolàries i no sembla que el catalanisme li sigui una doctrina grata.

Contrasta aquesta manera de procedir que indigna els nostres catòlics, amb la provada catalanitat republicana de primeres figures eclesiàstiques, com és l'Emm. senyor Cardenal Vidal i Barraquer, arquebisbe de Tarragona, i la dels mateixos PP. Caputxins de N. D. de Pompeia, els quals sempre s'han pronunciat en sentit molt favorable a les aspiracions polítiques de Catalunya.

Tampoc es cotitzen molt altes la saviduria i el tacte del doctor Irurita. Roma, va haver d'amonestar-lo seriósament a conseqüència de les moixirganges d'Ezquioga, les quals, desautoritzades de molt temps per tots els bisbes d'Espanya, encara no ho havien estat pel bisbe de Barcelona.

Tindrà quècom a veure amb l'inevitable capteniment del doctor Irurita, la presència al Palau Episcopal, d'una nodrida tropa de jesuïtes, capitanejats pel Pare Guim, que ocupà fins fa poc un alt càrrec a Casp?...

El temps haurà de dir-ho. Un altre dia, tornarem sobre aquest tema suggestiu.

L'alcalde de Nova York vol fer economies

Nova York. — El nou alcalde d'aquesta ciutat continua fent economies. Darrerament ha decidit suprimir els automòbils dels seus regidors. 25 caps de servei que fins ara tenien sempre a la seva disposició luxuosos automòbils, hauran de conformar-se d'ara en endavant amb el metropolità.

Per altra part, el senyor Mac Kee, el nou alcalde, dona l'exemple i viatja sempre utilitzant els transports públics.

PETIT COMENTARI

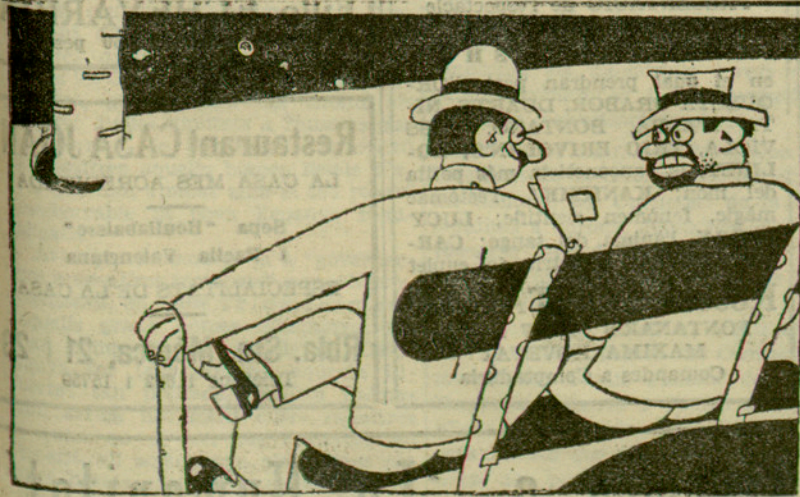
La tardança en sortir l'«Espanya 5» i unes insinuacions del «Brusi»

La tardança en salpar cap a Vila Cisneros de l'«Espanya 5», és objecte de comentaris saturats d'estranyesa per no dir de desconfiança. El poble, el bon poble ingenu, que creu en la justícia igual per a tothom, no sap explicar-se aquesta demora que contrasta amb la pressa amb què va ésser despatxat el «Buenos Aires». I sospita, portat per l'eloqüència dels jets, que potser els monàrquics insolents i perdonavides de l'«Espanya 5», són objecte d'unes consideracions de les quals no ho foren pas els infelïços obrers de la conca del Liobregat.

Avui, com si volgués donar més fonament a la desconfiança, el monàrquic corresposal del «Diario de Barcelona» a Madrid, escriu ço que segueix:

«Ha sido causa de viva sorpresa hoy en los círculos y tertulias madrileñas el conocimiento de la nueva de que se habían circulado órdenes por la superioridad anoche mismo, para el desembarco del «Espanya 5» de algunos de los deportados y su traslado a Madrid. Ignórase en el momento presente si la determinación, obedece al escrito que han presentado ayer los abogados defensores de varios de los encartados en el proceso incoado con motivo de los sucesos del 9 de agosto, solicitando la presencia en la Cárcel Modelo o Prisiones Militares, de varios, para proceder a la práctica de diversas diligencias, o si se trata sencillamente de la rectificación de criterio hecha a la vista de ulteriores informaciones aclaratorias. De todas maneras, las gentes, se empeñan en traducir la novedad como síntoma de que los rigores e inflexibilidades sufrirán pronto considerable atenuación, hasta desaparecer por completo. Ojalá acierten aquellos que adjudican semejante interpretación al suceso, pues lo que a todos conviene es que terminen las actuales negruras y que entremos cuanto antes, en el restablecimiento de la normalidad.»

No podem deixar de constatar dos extrems d'aquestes paraules del corresposal polític del «Brusi»: la insinuació de què tot el rigor del Govern quedarà reduït a aigua-poll — fet que creiem desplauria força al poble, i que podria donar lloc a dolorosos incidents — i l'expressió d'un desig que el piadós col·lega no va palesar gens ni mica quan els deportats eren uns pobres ninares, assedegats de justícia.

COMENTANT ELS DARRERS ESCORCOLLS

—Per què voldria aquells catorze fusells un advocat?
—Per si li encarregaven alguna defensa!

BANQUET-HOMENATGE A JOSEP SALMERON

Un grup d'aquells republicans que quan el moviment de Solidaritat Catalana seguien fidels a l'Hustre republicà. En Nicolau Salmeron, aprofitant l'estada en aquesta ciutat del seu fill En Josep, invitat especialment pel President de la Generalitat amb motiu de la visita del senyor Manuel Azaña i parlamentaris de la República, organitza la celebració d'un banquet d'honor al fill i com a testimoni de l'afecte i admiració que serveix a la memòria del pare per la seva lleialtat i sacrifici en prò de les justes reivindicacions de Catalunya.

L'apat tindrà lloc el diumenge, dia 25, a les dues de la tarda en el Res-

taurant Pàtria, essent el preu del tiquet 12 pessetes.

Els organitzadors, al sol anunci del propòsit, han rebut tantes demanades de tiquets, que, essent limitat el nombre de comensals, es veuen obligats a fer avinent que per a poguer ésser ateses les noves inscripcions han de fer-se abans de les vuit del vespre del proper dissabte en que restarà definitivament tancada la llista.

Llocs d'inscripció i depatx de tiquets:

Administració de LA HUMANITAT, Ronda Sant Pere, 11, pral., Telèfon 24647.

Lluís Companys, despatx, Rambla de Catalunya, 15, primer. Telèf. 16290.

Joan Tauler, Sant Pau, 74, primer. Telèfon 23449.

Ramon Bonastre, Bar, Riera Alta, 58. Telèfon 21133.